

ה ע ו ר ך

סקירת פסקי דין של בתי הדין הרבניים

פסקי הדין הנסקרים במדור זה התפרסמו בחודשים האחרונים על ידי הנהלת בתי הדין הרבניים, והם מצויים באתר של הנהלת בתי הדין הרבניים ובמאגרים משפטיים. נציג שלושה פסקי דין העוסקים בשאלות של היתר נישואין ותוקפם: הראשון ניתן על ידי בית הדין בתל-אביב, והוא עוסק בהיתר נישואין ליהודים המאמינים בישו; השני ניתן על ידי בית הדין האזורי בירושלים, והוא עוסק בשאלת אישורם-לאחר-מעשה של נישואים פרטיים; והשלישי ניתן בבית הדין בתל-אביב, והוא עוסק בשאלת ביטול קידושין או הפקעתם בנסיבות של סרבנות גירושין מצד הבעל.

**תיק (אזורי תל-אביב) 1138416/1,
מיום ז' באלול התשע"ז (29.8.2017)**

בפני הדיינים: הרב זבדיה כהן, הרב אחיעזר עמרני, הרב צבי בן יעקב

פרטי המקרה

איש ואישה, יהודים המשתייכים "לקהילת 'תפארת ישוע' שהיא קהילה מסיונרית של יהודים המאמינים בישו", ביקשו מבית הדין שיתיר להם "להינשא 'כדת משה וישראל'".

בית הדין קיים "דיון בהרכב מיוחד ושמע את המבקשים שענו לשאלות בית הדין. כמו כן הוזמן חוקר מטעם בית הדין, מומחה לענייני כתות מסיונריות, ששאל את המבקשים שאלות על אמונתם".

לאור השאלות שנשאלו המבקשים, "בית הדין הגיע למסקנה כי המבקשים המירו את דתם לדת הנוצרית, החליפו את האמונה היהודית בכורא עולם לאמונה נוצרית (השילוש הנ"ל) ואף טבלו לשם כך".

עיקרי הנימוקים

על יסוד גזרת חז"ל "על עשרת השבטים, שנשמעו בקרב העמים, שיהיה להם דין של נוכרים לכל דבר" (יבמות יז ע"א), ודברי הפוסקים בסוגיה זו, קובע בית הדין שדין המבקשים כלא־יהודים:

משמע מדברי קרן אורה בצירוף דברי המאירי והמהרש"ל שיהודים שעברו מדתם לדת אחרת וחברו לבעלי הדת האחרת פרושו בכך מכלל ישראל ויש להם דין של 'נטמע בגויים' אף אם למעשה אפשר לזהותם כיהודים מלידה, כל עוד לא חזרו וקיבלו עליהם 'דברי חברות'. ההלכה "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא" (סנהדרין מד, א) משמעה שיהודי מומר ממשיך לשאת בחובותיו והוא זכאי וחיוב לחזור בתשובה, אבל כל עוד לא חזר, יש לו דין נוכרי.

מלבד מקור הלכתי זה הנידון בקצרה, מסתייע בית הדין בדברי השופט מנחם אלון בבג"ץ 265/87 גרי לי ברספורד נ' משרד הפנים פ"ד מג(4) 793 (1987), ומביאם באריכות. בפסק דין זה ביקשו העותרים "הנמנים על הזרם ה'יהודי-משיחי' לעלות לישראל מכוח חוק השבות", ובג"ץ דחה את עתירתם וקבע "כי העותרים המירו את דתם והם 'בני דת אחרת' ולכן אינם זכאי חוק השבות. זאת כיוון שעל פי המבחן הדתי, יהודי המאמין בישוע משתייך לנצרות ולא ליהדות, ועל פי המבחן החילוני-לאומי העם היהודי מחשיב יהודי המאמין בישוע כמשיח כבן דת אחרת".

לאור דברים אלו מסיק בית הדין:

כאמור הדברים נאמרו לעניין זכות העותרים לעלות לישראל מכוח חוק השבות. דעתנו שמבחינת ההלכה היהודית דין המבקשים כמי שהמירו את דתם היהודית לדת הנוצרית, ומשכך אין לסדר להם חופה וקידושין כדת משה וישראל.

החלטת בית הדין

בית הדין דחה את בקשת המבקשים לסידור חופה וקידושין כדת משה וישראל, אך הבהיר להם מה מוטל עליהם לעשות כדי שבית הדין יתיר להם להינשא כדת משה וישראל:

אמנם אם המבקשים יעברו טבילה לשם יהדות בבית דין של הרבנות הראשית לישראל, לאחר שיקבלו עליהם את עיקרי האמונה היהודית, ובכללם אמונה באל אחד, ובי"ג עיקרי האמונה, ויצהירו בפני בית הדין כי הם עוזבים את אמונתם הנוצרית לחלוטין, כולל השתייכות לקהילת היהודים המשיחיים ופעילות מסיונרית, ידון בית הדין מחדש בעניינם.

**תיק (אזורי ירושלים) 1093889/1,
מיום ט"ז אדר התשע"ז (14.3.2017)¹**

בפני הדיינים: אוריאל לביא, הרב שלמה תם, והרב דוד מלכא

פרטי המקרה

איש ואישה ערכו טקס נישואין פרטי ללא רישום בלשכת רבנות מקומית, וביקשו מבית הדין לאשר את נישואיהם. בית הדין ציין שמקרה זה "שונה בתכלית מכל הבקשות שבהן בית הדין נדרש לאשר נישואין פרטיים שנערכו ללא רישום מקדים בלשכת רבנות מוסמכת עקב אילוץ או סיבות שהזמן גרמן":

בנידון זה המבקשים היו מודעים לצורך ברישום הנישואין, אולם היות שביקשו להינשא בדרך שאינה מקובלת ע"י לשכות הרבנות המוכרות ע"י הרבנות הראשית לישראל, פנו לגורמים שיסייעו בידם למלא את מבוקשם, לעקוף את הנוהל לרישום נישואין שנקבע על ידי מועצת הרבנות הראשית לישראל, ובסופו של הליך לבקש מבית הדין לאשר שהם נשואים כדת משה וישראל, לצורך רישום במרשם האוכלוסין.

כחלק מהנוהל לאישור בקשה לאישור נישואים פרטיים, "עורך הנישואין נדרש להצהיר שהיה ברור לו לפני עריכת החופה שבני הזוג היו פנויים ורשאים להינשא זל"ז כדת משה וישראל. כמו כן נדרש עורך הנישואין להתחייב שלא לערוך עוד נישואין לבני זוג שלא נרשמו לנישואין בהתאם לחוק ולתקנות".

עורך הנישואין במקרה הנידון "אינו מוסמך לסידור נישואין ואף אינו מוסמך לרבנות" והוא אף סירב להתחייב שלא לערוך בעתיד נישואין פרטיים. באישור שכתב לבני הזוג, תיאר את עיקרי הטקס שערך, ובכללו: פיצול הקידושין והחופה וחתימה על "שטר התנאה והרשאה", זאת מלבד הסכם קדם-נישואין שעליו חתמו הצדדים במועד אחר קודם נישואיהם.

עיקרי הנימוקים

הסוגיה הראשונה שבה דן בית הדין היא ההסמכה הנדרשת לעריכת נישואין, על פי האמור בגמרא (קידושין ו ע"א) "כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהא לו עסק

1 ראה להלן סיכום של פסק הדין בערעור על פסק דין זה.

עמהם". בית הדין מצטט מדברי האחרונים בעניין: שו"ת שבות יעקב (חלק ג, סימן קכא) - "לכן תקנה קבועה תקנו שלא ליתן קידושין בלתי התרת הרב שהומחו עליהם"; שו"ת כנסת יחזקאל (סימן עב) - "וכל גאוני ארץ קבלה בידם מרבני צרפת שקבלו מן ר"ת, שגזר ואמר לבל יסדר קידושין כי אם שנבחר לרב בקהלה או מדינה... ויעבור על אלה מוחרם הוא מפיהם ומפי כתבם", ומדגיש שהרב מלכיאל טננבוים (שו"ת דברי מלכיאל, חלק ד, סימן קיט; חלק ה, סימן רכג) "אף הורה להצריך לסדר נישואין כדת משה וישראל פעם נוספת ע"י רב המוסמך והמורשה לסדר נישואין" [ההדגשות כאן ובהמשך, במקור - י"ש].

במדינת ישראל נתקנה תקנה בעניין זה על ידי "הרבנים הראשיים לישראל, הגאון רבי יצחק אייזיק הלוי הרצוג זצ"ל והגאון רבי בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל בחודש שבט תש"י", המכונה "חרם דירושלים".

את טענת עורך הנישואין בחוות דעתו שצורפה לתיק שיש "שיטות הסוברות שמי שאינו בקי בטיב גיטין וקידושין לא יהיה לו עסק עמהן היינו להורות ולהיות דיין, אך אין מניעה שיעסוק בסידור נישואין בלבד, וכן פסק השו"ע סי' מט סעיף ג", דחה בית הדין בהסבר ש"לפי שיטה זו הדברים אמורים ביחס לסידור נישואין שגרת ע"פ המסורת המקובלת מקדמת דנא ללא כל שינוי", אך לא "להליך סידור נישואין הכולל מרכיבים חריגים שאינם מקובלים כלל, וכל אחד מהמרכיבים טעון ברור הלכתי מעמיק". מכיוון ש"סידור נישואין מהסוג הזה, הינו הליך הכולל הוראה ופסיקה לגופן של אותן סוגיות", הרי שעורך הנישואין במקרה זה אינו מוסמך לפסוק ולהכריע בהן.

בית הדין אף מפנה לחקיקה ופסיקה אזרחיות המכירות בחשיבות ההסדרה והרישום של הנישואין ונמנעות מהכרה בנישואין פרטיים, ומסביר את הסיבה לכך: "עצם עריכתם של נישואין פרטיים, מהווה פגיעה כה קשה בתקנת הציבור, עד שהיא מצדיקה שלילת מתן אישור בדיעבד לנישואין אלו, והן ייחוס נפקות לנישואין אלו כלפי בני הזוג עצמם וכלפי הציבור עצמו".

באשר להפרדת הקידושין והחופה מתייחס בית הדין בקצרה ואומר "כי במקרה הנוכחי, ההליך סודר תוך קריאת תיגר מפורשת על המנהג הנהוג בעם ישראל מאות רבות של שנים להסדיר את הקידושין והנישואין באותו מעמד, ויש שאף תיקנו תקנה והטילו חרם על הנוהגים בהפרדה, ודנו לבטל את קידושי של העובר על התקנה", ומצטט מדברי כמה פוסקים את התקנות והחרמות שנעשו כדי למנוע זאת.

סוגיה נוספת שדן בה בית הדין היא התנאי שנעשה בקידושין. בית הדין מזכיר את הדיון בהצעה לקביעת תנאי בקידושין לפני כתשעים שנה ואת ההתנגדות לה: "כל גדולי

סקירת פסקי דין של בתי הדין הרבניים

ישראל הביעו התנגדות נחרצת להצעה לסדר קידושי תנאי. דבריהם נאספו בספר 'אין תנאי בנישואין' (וילנא תר"ץ), שבו נאספו חתימות יותר מארבע מאות רבנים ששללו את ההצעה; ומביא מדברי הראי"ה קוק (שו"ת עזרת כהן, סימן מב) והרד"צ הופמן (שו"ת מלמד להועיל, חלק ג, סימן כב), ששללו גם הם הצעה זו ועמדו על התקלות שהיא עלולה לגרום.

בית הדין לא נכנס לדיון הלכתי מפורט של "הליקויים היסודיים בהסדרת התנאים על מנת שלא לסייע לניסיונות ל'מקצה שיפורים'" על ידי המבקשים, וקובע:

לאחר עיון בפרטי ההליך שהוסדר לצדדים לרבות שטר ההתנאה וההרשאה נוכחנו שההליך הוסדר באמצעות אדם שאינו בקיא היטב בכל ההלכות הרלבנטיות, ובכך הזוג הצעיר הוטעה לחשוב שמסדירים עבורו קידושי תנאי, אך למעשה התנאי אינו בתוקף בהיותו מוסדר בדרך שאינה נכונה.

בעקבות קביעה זו בית הדין מצוין, בהערה קצרה, כי העובדה ש"המבקשים נישאו על דעת כן שיסדירו להם קידושי תנאי ולבסוף הוסדרו להם קידושין בלא תנאי", מעוררת את השאלה אם לא מדובר כאן ב"קידושי טעות", שבית הדין מבכר שלא לדון בה במסגרת פסק הדין.

בעניין תוקפו של הסכם קדם-הנישואין, "בית הדין אינו מוצא מקום לאשר את תוקף ההסכם, וזאת מכמה טעמים שאינם מפורטים במסגרת הנוכחית". ואולם, בית הדין מוצא בסעיף 7 בהסכם נימוק נוסף לדחיית הבקשה לאישור הנישואין, שכן בסעיף זה נכתב כי: "האיש והאשה מצהירים בזאת כי אדעתא דהכי שלא יינתן תוקף להסכם זה בעתיד כוונתם הייתה שלא להתקדש כדת משה וישראל, אלא לחיות כאיש ואישה ללא קידושין"; ואם כן, "אין מקום לקביעה שהצדדים במעמד של נשואים כשסעיף מס' 7 מביא לשלילת תוקף הקידושין בנסיבות אלו".

החלטת בית הדין

בית הדין פסק כי "סידור החופה והקידושין נערכו על ידי אדם שאינו מוסמך לרבנות ואינו מורשה לסדר נישואין... תוך פריצת גדר וקריאת תגר על מנהגי ישראל מקדמת דנא", ועל כן "התנהלות זו היא חסרת תום לב... ולפיכך גם אם היו הקידושין בתוקף דינה של הבקשה להידחות".

מלבד זאת, "התעוררו ספקות רציניים אם הקידושין בתוקף... דינה של האישה כספק מקודשת". על הצדדים "להסדיר נישואין כדת משה וישראל באמצעות הרבנות

צהר מב התשע"ח ■ העורך

המקומית, אך ללא ברכות מפני הספק. הרב שיסדר לצדדים נישואין יבהיר להם באותו מעמד שההליך מוסדר ללא כל תנאי".

כמו כן, "הצדדים יירשמו ברשימת מעוכבי הנישואין לאחרים. הרישום יימחק לאחר הסדרת הנישואין ברבנות המקומית".

בית הדין אף מתייחס בסיום פסק דינו לשאלות העקרוניות שבקשה זו מעוררת ולמענה המערכתית שיש לתת להן:

ה. עותק מהחלטה זו יועבר לעיון הרבנים הראשיים לישראל ומועצת הרבנות הראשית לישראל לבחינת קביעת הנחיות לרבנים רושמי נישואין אלו הסכמי קדם נישואין ניתן לאשר ולצרף לתיק הנישואין.

ו. בית הדין פונה לרבנים הראשיים ולמועצת הרבנות הראשית לישראל לבחון את פעילותם והתנהלותם של הגורמים המסייעים תוך שיתוף פעולה מוצהר לעריכת נישואין פרטיים בניגוד לחוק ובניגוד לנוהל רישום ועריכת נישואין שנקבע על ידי מועצת הרבנות הראשית לישראל.

פסק הדין בערעור

בית הדין הגדול² דחה את ערעורם של המבקשים על פסק דינו של בית הדין האזורי, ואף חייבם בהוצאות משפט בשל "ערעור סרק", ותוך ביקורת חריפה על עריכת הנישואין על ידי מי שלא הוסמך והורשה לכך, והגדרתו "כהרמת יד בתורת משה והוא מחבל בכרם ישראל":

מעשה זה, שנעשה במודע, בא לקעקע את מוסד הנישואין בכרם ישראל שיסדוהו מצוקי ארץ מנהיגי וגדולי ישראל מדורי דורות כדי למנוע אנדרלמוסיה בתוך עם ישראל. עתה מעזים המערערים לבוא בשערי בית הדין ומבקשים שבית הדין ייתן תוקף למעשיהם הנלוזים תחת סמלה של מדינת ישראל אשר קבעה את הסמכות לבתי הדין הרבניים בענייני נישואין וגירושין.

נוסף לחזרה על חלק מנימוקי פסק הדין של בית הדין האזורי, אומר בית הדין הגדול כי "אמירתם של הצדדים ובאת כוחם כי רצונם להינשא כדת משה וישראל היא מהשפה ולחוץ, המעיין בתנאי השביעי יראה כי כוונתם היא לחיות שלא כדת משה וישראל ושכל חיי האישות שביניהם יהיו על תנאי היוצר ספק 'בעילת זנות'".

2 ערעור (גדול) 1121062/1 (2017), במוטב הדיינים: הרב יצחק אלמליח, הרב מיכאל עמוס, הרב מימון נהרי.

סקירת פסקי דין של בתי הדין הרבניים

על טענת ב"כ המערערת כי עורך הנישואין "העיד שהוא בקיא בטיב חופה וקידושין" משיב בית הדין:

וכי יעלה על הדעת שאדם שאין לו תעודת רופא המוכרת על ידי משרד ממשלתי ואין לו רישיון לעסוק ברפואה, יבצע ניתוח על סמך הצהרתו כי הוא יודע לעשות ניתוח? קל וחומר בדברים העומדים ברזומו של עולם שעליהם קבעו חז"ל: "כל מי שאינו יודע בטיב קידושין וגירושין אל יהיה לו עסק עמהם".

בית הדין מצטט מההקדמה לשטר ההתנאה שעליו חתמו הצדדים: "הסכם השטר אינו מקובל על הממסד הרבני ועל בתי הדין בישראל", וקובע כי על כן הם אינם רשאים לטעון שבקשתם להכרה הוגשה בתום לב, שהרי "אין במעשיהם אלא לבוא ולקעקע את ההלכה המסורה בידינו מדורי דורות בגלל איזו אג'נדה שאותה הם מבקשים לקדם": ומסכם בית הדין: "לא מצאנו עילה הלכתית וחוקתית להיעתר לבקשת המערערים והיא נדחית על הסף".

תיק (אזורי תל-אביב) 905457/10, מיום כ' באלול התשע"ז (11.9.2017)

בפני הדיינים: הרב ישראל שחור, הרב יצחק מרוה, הרב שמעון לביא

פרטי המקרה

בפנינו אישה שבעלה ברח וכבר למעלה משלוש שנים אינו בקשר עמה, אינו זן ומפרנס לא את האישה ולא את הילד המשותף, פתח לו 'חיים חדשים', 'שם את העבר בצד' ואינו נותן לאשתו גט. האישה צעירה לימים, ומבקשת להתיר את נישואיה בהקדם האפשרי כדי שתוכל לפנות לחיים חדשים ולהרחיב את המשפחה.

האישה מבקשת להפקיע את הקידושין, לבטלם, או לתת לה גט באמצעות זיכוי.

בית הדין מביע את הבנתו למצוקתה:

לב בית הדין עומד לצד האישה, שומע את מצוקתה, מבין לרחשי ליבה ומחפש מענה ומזור בכל דרך אפשרית על פי ההלכה. במקום עיגון כזה בוודאי רואה בית הדין לעצמו צורך להתיר את נישואי האישה בכל דרך אפשרית ובלבד שתהיה על פי ההלכה.

עיקרי הנימוקים

הסוגיה הראשונה שבה דן בית הדין היא הפקעת קידושין, המובאת בגמרא בכמה מקומות (כתובות ג ע"א; יבמות צ ע"ב, קי ע"א; גיטין לג ע"א, עג ע"א; בבא בתרא מח ע"ב), ומסקנתו היא:

והעולה מדברי הראשונים הנ"ל הוא שלעולם הפקעת הקידושין היא דווקא על ידי גט - שהכשירו חכמים את הגט, וממילא נפקעו הקידושין על ידי גט זה. ורק במקום שהמקדש עשה את הקידושין שלא כהוגן, כיוון שתלה קידושיו ברצון חכמים, הפקיעו חז"ל את הקידושין שלו אף ללא גט.

בנסיבות המקרה הנידון, "הקידושין נעשו כהוגן, ונתקדשו כדת משה וישראל, ואם כן אי אפשר ללמוד מסוגיות אלו להתיר בנדון דידן ללא גט".

בית הדין מביא את הסברו של ה"שיבת ציון" (הובא בשו"ת נודע ביהודה תניינא, חושן משפט, סימן סב), כי אף שההפקעה היא מכוח תנאי, בעגונה אין לומר שהתנאי הוא שאם הבעל ייעלם ניתן יהיה להפקיע את הקידושין, שכן "איזה גבול יש בדבר וכמה זמן ישהה ויאבד זכרו". כמו כן, מביא בית הדין את דברי הרד"צ הופמן (שו"ת מלמד להועיל, חלק ג, סימן כב), ש"אם היה כח בידנו להפקיע הקידושין במקום עגון הלא אין צורך לכל תקנות עגונות... כי במקום אשר יראה בעיני הרב או כמה רבנים ששורת הדין והכרעת השכל להתיר האשה להנשא - יפקיעו קידושיה ויתירו בלי שום פקפוק, ומי שמע או ראה כזאת בישראל".

הסוגיה השנייה שבה דן בית הדין היא ביטול הקידושין. המבקשת העלתה כמה עילות בעניין זה, ובית הדין דן בהן אחת לאחת.

לאחר ש"התקבלה הודעה מאת ב"כ המבקשת, כי הרב המסדר קידושין והעד אינם קרובי משפחה זה לזה ולא למי מהצדדים", הרי שלא ניתן לבטל את הקידושין בשל פסול של עדי הקידושין.

ביטול הקידושין מכוח ה"תקנה שתקנו בחרמות ונידויים שלא לעשות את הקידושין אלא בסמוך לנישואין, והעובר על התקנה הקידושין יהיו נפקעים, ובמקרים מסויימים אף ביטלו את הקידושין אף ללא גט", אף הוא איננו רלבנטי במקרה זה, מאחר שהקידושין נעשו בסמוך לנישואין כנהוג.

באשר לטענה של ביטול קידושין מחמת מקח טעות, מונה בית הדין את התנאים הנדרשים לכך:

1. הדבר שרוצים לתלות בו את הטעות היה קיים לפני הקידושין;

סקירת פסקי דין של בתי הדין הרבניים

2. הדבר לא נודע לבן הזוג אלא לאחר הקידושין;

3. מדובר במום גדול שנוגע בעיקר האישות או במום שבגללו לא ייתכן לגור בכפיפה אחת;

4. מדובר בדבר שרוב האנשים מקפידים עליו.

תנאי נוסף הוא "שלא שהתה עם בעלה אחר שנודע לה המום". במקרה הנידון, מדובר ב"עילה שנוצרה לאחר הנישואין - שהבעל ברח ונעדר", ולכן לא מתקיים התנאי הראשון. באשר לטענת המבקשת כי "הבעל לא התנהג עמה כמו שהתחייב לדבריה לפני הנישואין בענייני דת ועיקרי הדת", הרי שטענה זו עלתה לאחר חמש שנות נישואין, ולכן לא מתקיים התנאי האחרון.

הטענה האחרונה בסוגיה זו מבוססת על הגמרא (בבא קמא קי ע"ב) המלמדת כי ישנן נסיבות שבהן ניתן לבטל קידושין מכוח אומדנא ("דאדעתא דהכי לא קדשה עצמה"). בית הדין מבהיר שסוגיה זו עוסקת רק בהיתר יבמה, וכן דבריו של הרצ"פ פרנק (שו"ת הר צבי, אבן העזר, סימן קפו) עסקו ביבמה "ובצירוף המחלוקת אם מומר זוקק לייבום, ומקח טעות - שלא נודע לבעלה על נטילת רחמה, ועוד טעמים", אך לא בהיתר אשת איש בלא גט.

גם את דברי המאירי שציטטה המבקשת - כי יש פעמים "שזכות היא לאישה להיות גרושה ואין אנו אומרים שמוטב שתהא נשואה, אלא שאדעתא דהכי לא נתקדשה" - מסביר בית הדין באופן מוגבל: הזכות להתגרש מבעל מומר היא "אם יכתוב לה המומר גט, ויתנו ביד אחר שיזכה בגט עבור האישה, הרי זו זכות לאישה להינצל ממנו, ותיכף שיקבל האחר את הגט עבור האישה, לא יוכל הבעל לחזור בו"; אך אין זה מועיל במקרה של המבקשת שבו הבעל לא נתן כלל גט.

הסברה המובאת בדברי השואל בשו"ת נודע ביהודה (תניינא, סימן פ), שהאומדנא הנזכרת נאמרה דווקא באישה, מאחר שבשונה מאיש "אין בידה להתגרש ואין בידה להנשא עוד לאחר", היא סברה שה"נודע ביהודה" דחה "מכול וכול, וסיים שהאישה תישאר עגונה כל שלא תשיג גט מהמומר".

הסוגיה השלישית שבה דן בית הדין היא סוגיית זיכוי גט, שנידונה באריכות בשנים האחרונות ("הגט מצפת").³ בית הדין מבחין בין המקרה הנידון שבו "הבעל חי וקיים והוא אינו מעוניין לתת גט לאשתו... והרי זה כעומד וצווח שאינו רוצה לתת גט", ובין

3 תיק (אזורי צפת) 861974/2 (20.5.2014).

המקרה של ה"גט מצפת" שבו הבעל היה מחוסר הכרה. אף שבתחילה הבעל תבע גירושין, הרי "אחר שחזר בו, אין שום מקום לזכות עבורו גט, גם לדעת המזכים גט לבעל שהוא במצב רפואי שנקרא 'צמח'".

החלטת בית הדין

בית הדין מעיד על עצמו כי הוא "רגיש מאוד למקרה שמונח לפנינו, ויעשה כל שאל ידו להתיר האשה מעיגונא אליבא דהלכתא", וכן "לב בית הדין פתוח לשמוע ולקבל דוגמאות להתיר אשה מעגינותה, כל עוד הן על פי ההלכה הצרופה, וכך יעשה כאשר ימצא לנכון במקרים אחרים".

יחד עם זאת, בית הדין דוחה את בקשת האישה: "לא מצאנו לעת הזאת פתח להתירה מעגינותה", ומציע "לאישה ולבאות כחה לשתף פעולה בתום לב עם האגף להתרת עגונות שעל יד הנהלת בית הדין, ולעשות כל מאמץ משותף לאתר את הבעל".